

Տ Ա Ր Ե Դ Ա Ր Ձ Ը

Տարի մըն է ահա որ մենք մնացինք առանց Դուրեանի:

Ս. Աթոռին պատմութեան պարտէզին մէջ վարդ մըն էր իթթած Դուրեան Պատրիարքը, որ բացուեցաւ հրաշագեղ, և իր բոլոր ծաւալեց Ս. Աթոռէն ու Երուսաղէմէն անդին ազգին բոլոր խաւերուն մէջ: Հայաստանեայց Եկեղեցին անով վարդավառեցաւ կէս դար մը:

Աւա՛ղ, ո՞ր վարդը իր թուփին կը մնայ, Չմնաց նաև Դուրեան: Վարդ մը կը մեռնի. բայց մարդը կ'ապրի եւ կը ըստուրմնաւէտէ: Կ'ապրի նաև Դուրեան, որուն հոգին կը սաւառնի՝ իր ասդիի կեանքին վերջին կայանին մէջ մանաւանդ:

Հայ մամուլը, բոլոր հոսանքներուն անխտիր, ա՛յնքան դուռատեց Դուրեանը որ նոր գովասանքներու յաւելումը անոր գովեալ անունին՝ յորդող ամանին մէջ ջուր լեցնելու պիտի նմանէր: Յորդագեղ էր իր անձին թովչութիւնն ալ:

Իսկ պատմական գնահատումը Դուրեան Սրբազանի գործունէութեան՝ գործը չէ այս էջին, ո՛չ ալ պատշաճը այս տեղոյն, որ անոր յաւէտ անմուռաց յիշատակին պատեհական նուէր մըն է լոկ մահուան տարեգարձին առթիւ:

Բայց ի՞նչպէս չըսենք անցողակի՝ թէ իր վարչականութեան քննադատները սխալ չուկէտ մը կ'ընտրեն: Ի՞նչ կ'ելլեն փնտելու Դուրեանին վրայ: «Իմ յիսնամեայ քաննայութեանս Յորեկեանն է միայն որ կը կատարուի այսօր. եթէ ուրիշներ տարբեր արժանիքներ ալ տեսան իմ վրայ՝ այդ իմ ուզածս չէր», կ'ըսէր ան իր կեանքին վերջին հանդիսաւոր առիթին: Այս իմաստով բան մըն ալ հիմայ, տարի մը ետք, ըսելու հարկը պիտի զգար թերևս Դուրեան Սրբազան ծանօթ էր՝ Ս. Յակոբեանց Աթոռը բարձրանալէ առաջ: Ընտրուեցաւ ան՝ գիտակցութեամբ: Մօտ ինը տարիներու իր աթոռակալութեան ընթացքին տուաւ ան Ս. Աթոռին և Հայաստանեայց Եկեղեցիին՝ ինչ որ ունէր, ինչ որ իրն էր, ու մեկնեցաւ: Եւ ալ պէտք է լռեն մարդն ու իր գործը չճանչցող բերանները:

Մենք կը ճանչնանք անոր անձն ու գործը, անոր Երուսաղէմի Աթոռին վրայ եղած վերջին չըջանին մանաւանդ. և Դուրեան Սրբազանի պատմութեան անցնելէն տարի մը ետք՝ մեր հիացումն ու սէրը այնքան թարմ է և վառ՝ որքան երբեք: Անոր յիշատակին սրբութեան առջև պատկառանք ունինք: Անոր անձին մեծութեան եւ քրիստոնէական ոգիին առջև խոնարհութիւն:

Դուրեան Սրբազան կը հանգչի իր հողակոյտին տակ, Սիոնի վրայ, Ս. Փրկչայ Վանքին անփառունակ կամարներուն ներքև՝ իր փառաւոր նախորդներուն կողքին: Չայն մըն ալ ինք աւելցուց, ձայն մը յստակ ու խորայոյզ, համերգին անոնց՝ որոնք՝ իրմէ առաջ աստուածադիր առաջնորդներ՝ Քրիստոսի եկեղեցիին սէրն ու նուիրումը երգեցին:

«Սիրեցէք զայն (Հայաստանեայց Եկեղեցին) — կ'ըսէր ան իր Յորեկեանին օրը — երբեմնի ծիրանազգեստ այն Դիլոյն՝ որ հիմայ ցնցոտիներ է հագած: Սրբուեցէ՛ք անով ու անոր հոգեկան գանձերուն մէջ պիտի գտնէք ձեր հոգեկան հարստութիւնը»:

Դուրեան սիրեց զայն, սրբուեցաւ անով, հողիով հարստացաւ, հայութեան Մօր շնորհիւ:

Միշտ օրհնեալ իր յիշատակը:

Տ. Կ.